Handläggare
Lisa Svensson
Telefon: 08-508 47 980

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 23 april 2019

Ärende 5

Yttrande över remiss av ”Samverkan gällande personer med missbruk/beroende av spel om pengar”

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/1728

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Karin Eriksson Bech
Tillförordnad förvaltningschef

Christina Wattjersson
Avdelningschef, Jobbtorg Stockholm

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat överenskommelsen ”Samverkan kring personer med missbruk/beroende av spel om pengar” till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Det är ett förslag som Storstockholm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) tagit fram. Överenskommelsen gäller mellan kommuner och regioner och ska arbetas in som tillägg i de tidigare överenskommelserna *Samverkan kring personer med missbruk/beroende* (2017) och *Samverkan kring personer med psykisk sjukdom/psykisk funktionsnedsättning* (2012).

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar förslaget och ser överenskommelsen som en viktig del i samverkan mellan kommuner och hälso- och sjukvård. Arbetsmarknadsförvaltningen är inte primär samverkanspart, men för flertalet verksamheter inom Jobbtorg Stockholm blir det relevant att ha ökad kunskap inom området spel om pengar för att kunna uppmärksamma och hänvisa till rätt stöd när behov uppstår. Arbetsmarknadsförvaltningen anser

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utveckling och utredningsstaben

12126 Johanneshov
lisa.svensson@stockholm.se
stockholm.se

att tilläggsöverenskommelsen kunde fokusera ytterligare mot unga vuxna som beskrivs i förslaget som den grupp där andelen med risk för spelproblem är som störst.

Bakgrund

Remissen avser en tilläggsöverenskommelse som ska arbetas in i två tidigare överenskommelser mellan kommuner och landsting ”Samverkan kring personer med psykisk sjukdom/psykisk funktionsnedsättning” (2012) och ”Samverkan kring personer med missbruk/beroende” (2017). Den förstnämnda avser målgruppen vuxna personer från 18 år som har en psykisk sjukdom/ funktionsnedsättning. Syftet är bland annat att personer med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning ska ges möjlighet till återhämtning och delaktighet i samhällslivet på samma villkor som andra.

I överenskommelsen kring missbruk/beroende är de prioriterade målgrupperna föräldrar och gravida med missbruk/beroende samt barn (inklusive det väntade barnet), ungdomar och unga vuxna med missbruk/ beroende samt personer med samsjuklighet. Syftet är att överenskommelsen ska främja samverkan och samarbete mellan parterna samt leda till ett effektivt utnyttjande av parternas resurser och gemensam verksamhets- och kunskapsutveckling. Syftet är även att uppnå bästa möjliga livskvalitet och funktionsnivå i vardagslivet för den enskilde som berörs av överenskommelsen.

Arbetsmarknadsförvaltningen svarade i oktober 2016 med ett kontorsyttrande på remissen gällande överenskommelsen *Samverkan kring personer med missbruk/beroende* där förvaltningen bl.a. framförde att överenskommelsen är en viktig utgångspunkt för samverkan, men påpekade samtidigt att riktade åtgärder för ungdomar och unga vuxna behöver skrivas fram tydligare. Vidare påtalade förvaltningen i sitt svar att spelmissbruk, både datorspelsberoende och spel om pengar inte omfattas i överenskommelsen. Det är en växande beroendeproblematik, med stora konsekvenser för den enskilde, särskilt bland ungdomar och unga vuxna, där samverkan mellan kommunerna och landstinget behöver främjas.

I nu aktuellt förslag till tilläggsöverenskommelse beskrivs att två procent av Sveriges befolkning i åldern 18-64 år bedöms ha ett problemspelande. Det motsvarar ca 134 000 personer varav 31 000 uppskattas ha allvarliga problem, beroendesyndrom. Spelberoende är vanligare bland män jämfört med kvinnor och hos unga vuxna 18-24 år är andelen med risk för spelproblem störst. Spel om pengar kan leda till ohälsa och ge sociala konsekvenser så som

ekonomiska, våld i nära relation, arbetslöshet och kriminalitet. Missbruk/beroende av spel om pengar drabbar även anhöriga/närstående då spelandet kan leda till ekonomiska och sociala konsekvenser samt psykisk och somatisk ohälsa.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat tilläggsöverenskommelsen ”Samverkan kring personer med missbruk/beroende av spel om pengar” till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Från den 1 januari 2018 gäller nya regler i socialtjänstlagen (2001:453), (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Genom lagändringen är missbruk/beroende som gäller spel om pengar likställt med missbruk/beroende av alkohol och andra substanser. Lagändringen innebär bland annat att kommunerna och landstinget ska ingå en överenskommelse om samarbete i fråga om personer med missbruk/beroende av spel om pengar.

Med anledning av lagändringen har Storstockholm och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) tagit fram ett förslag till en tilläggsöverenskommelse gällande samverkan kring personer med missbruk/beroende av spel om pengar. Det är ett tillägg till de tidigare överenskommelserna *Samverkan kring personer med missbruk/beroende* (2017) och *Samverkan kring personer med psykisk sjukdom/psykisk funktionsnedsättning* (2012). Det är överenskommelser mellan kommuner och landsting och innehållet i tillägget ska arbetas in i de tidigare överenskommelserna.

Målgrupper för överenskommelsen är:

- Personer med ett missbruk/beroende av spel om pengar
- Anhöriga och närstående i behov av råd och stöd

Syftet med överenskommelsen är att:

- Förbättra förutsättningarna för personer med ett missbruk/beroende av spel om pengar att få vård, stöd och behandling
- Förbättra information, råd och stöd till anhöriga/närstående
- Utveckla samverkan mellan kommunerna och landstinget

Och målen är att:
På kort sikt: personer med ett missbruk/beroende av spel om pengar identifieras och erhåller stöd och behandling

På lång sikt: minskad förekomst av psykisk, somatisk ohälsa och negativa sociala konsekvenser av ett missbruk/beroende av spel om pengar

- Personer med missbruk/beroende av spel om pengar har samma möjlighet till vård, stöd och behandling som de med ett missbruk/beroende av alkohol och andra substanser
- Information, råd och stöd erbjuds till anhöriga och närstående

Överenskommelsen ger förslag på ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård och kommunerna. Ansvarsfördelningen mellan parterna ska vara densamma som för annat missbruk i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt Socialtjänstlagen (SoL). Hälso- och sjukvårdens ansvar är att behandla spelberoende som vid andra psykiska sjukdomstillstånd och socialtjänstens ansvar är att förebygga och motverka missbruk av spel av pengar på samma sätt som övrigt missbruk. Parterna ska vid behov tillämpa samordnad individuell plan (SIP).

Punkter som är aktuella för arbetsmarknadsförvaltningen/Jobbtorg Stockholm:

- Hänvisa och motivera individen till kontakt med landstinget om de kan vara i behov av insatser som faller inom hälso- och sjukvårdens ansvar
- Säkerställa att det finns uppdaterade interna rutiner för samordning mellan enheter
- Identifiera kunskapsbehov hos personalen kring missbruk/beroende av spel om pengar
- Uppmärksamma personer med ett spelmissbruk/spelberoende inom hälso- och sjukvården och kommunerna
- Vid behov och med individens samtycke samverka med andra relevanta aktörer/huvudmän, till exempel kriminalvården
- Säkerställa processer och riktlinjer för systematisk uppföljning av de åtaganden som ingår i tilläggsöverenskommelsen samt för avvikelser i samverkan.

Utvecklingsbehov

- Ökad kunskap inom hälso- och sjukvården och kommunerna avseende tecken och symtom på missbruk/beroende av spel om pengar
- Ökad kunskap inom hälso- och sjukvården och kommunerna för hänvisning till landstingets beroendevård och kommunernas stödinsatser

Överenskommelsen börjar gälla 30 september 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklings- och utredningsstaben i samarbete med Jobbtorg Stockholm.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen påtalade redan i tidigare remissvar gällande ”Samverkan kring personer med missbruk/beroende” att det är av vikt att uppmärksamma den växande problematiken kring missbruk/beroende av spel av pengar samt datorspelsproblematik.. Därför välkomnas lagändringen och tilläggsöverenskommelsen och förvaltningen anser att det är en viktig utgångspunkt i samverkan. Jobbtorg Stockholm och Arbetsmarknadsförvaltningen berörs inte av samtliga åtaganden som riktas mot kommunen och är inte primär samverkanspart. Dock är det relevant för flertalet av Jobbtorgets verksamheter och inte minst i det uppsökande arbetet att få ökad kunskap inom området beroende av spel om pengar, för att kunna uppmärksamma och hänvisa till rätt stöd när behov uppstår. Inom verksamheterna i förvaltningen finns metoder att upptäcka och kontrollera missbruk/beroende av alkohol och andra substanser medan spelmissbruk om pengar inte är synligt på samma sätt och därmed svårare att upptäcka. Det kan därför finnas ett mörkertal av beroende bland de personer som deltar i förvaltningens verksamheter, vilket kan påverka personernas motivation och mående. Därför är det särskilt viktigt att öka kunskapen inom området samt ta fram och systematisera rutiner för arbetet. Arbetsmarknadsförvaltningen bör ha liknande rutiner för samverkan inom spelmissbruk som finns i resterande beroendeområden.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att överenskommelsen ytterligare kunde fokusera på arbetsmarknadsinriktade åtgärder och lyfta fram riktade åtgärder för unga vuxna då det i överenskommelsen lyfts fram att andelen med risk för spelproblem är störst inom den gruppen.

Bilaga

1. Remiss: Samverkan kring personer med missbruk/beroende av spel om pengar.